

KÄNSELSPRÖTET

Föreningen Finlands
Dövblinda rf

Maj 5/2001

Regionsekreterarens arbete Dialog i mörker

Innehåll

Fem frågor	2
Ätt uppleva, göra och se konst ..	3
Utvecklingen av regionsekreterarens arbete	4
Teckenspråkstolkarnas arbetsliv utvecklas	7
Ett initiativ över handikapp- gränserna – Jungfrustigen 1b..	8
Yes, vi gjorde det! Guidens syn på utställningen Dialog i mörker	11
Ny personal	13
Studiealternativ dövblinda eller personer som blivit döva	15
Informatörerna för dövblindas sak är aktiva	16
Läsarnas brev: Minnen från barndomen	18
Vi insamlar erfarenheter från dövblindas klubbar!	19

Pärmbilden: Sommarlägret
2000.

Bakpärmbilden: Två foton från
sommarmötet i Rovaniemi.
(Foto: K.Pyykkö)

Följande Känslsprötet utkommer
20.6. Materialet bör vara på redak-
tionen senast 8.6.

Fem frågor

1. Vem har skrivit pjäserna Prästens
familj och Anna-Liisa?

2. Vilken är Finlands äldsta stad?

3. Vad heter dvärgarna i sagan om
Snövit och de sju dvärgarna?

4. Var hålls ishockey –VM i år?

5. Vad hette den sista generalguver-
nören som utnämndes av tsaren i
Finland?

Svar:

1. Minna Canth

2. Åbo

3. Kloker, Lustiger, Snorer, Blyger,
Trötter, Livliger och Butter.

4. I Tyskland

5. Den sista generalguvernören var
Frans Seyn åren 1909-17. Han rep-
resenterade personligen den ryska
makten i Finland. Han utsågs av
Rysslands premiärminister Stolypin,
som ville ha en stark person på plat-
sen. När den ryska revolutionen in-
föll, så fängslades Seyn, men släpp-
tes senare fri i St. Petersburg. Han
drunknade troligen på sommaren
1918 nära Kronstadt. ■

Att uppleva, göra och se konst

Först frågar jag mig själv hur konst upplevs? Då uppkommer frågan, hur kan man uppleva konst? Ordspråket säger: "Skönheten ligger i betraktarens ögon". Till viss del stämmer detta. Men bara till den del, att vi har alla olika smak, också vad gäller konst. Endel tycker om mörka bilder, andra om varma, sommarfärger fulla av ande och liv. En tavla spelar ingen roll, man måste få känna på skulpturen. Man måste få känna på den i verkligheten, tredimensionellt.

Var och en som rört en skulptur, sett en tavla eller grafik på väggen, vet att det påverkat en på något sätt. Det har kanske väckt tankar, påverkat humöret eller återuppväckt minnen. Precis som ett musikstycke från barndomen väcker starka känslor. Att uppleva konst är en personlig sak.

Man kan lära sig från upplevelsen av konst. Man måste lära sig att känna, hur ens egen konst är. Vad

man tycker om och inte gillar. Framför ett konstverk kan man fundera: hur gjorde konstnären verket, vad tänkte han på, vad vill han säga med konstverket. Man kan också fundera på konstnärens tekniska kunnande eller okunnande. På så sätt stärks ens egen uppfattning om konst. När förståelsen ökar, kan en konstform, som man inte tycker om, bli till en som man gillar.

Ingen tvingar en till att skaffa konst som är på mode. Man skall modigt säga sin åsikt också då man skaffar konst till det egna hemmet. Långsamt kan man gå framåt. Från att ha varit en upplevare, kan man bli en konstmakare och utvidga sin konst aktivt. Nu under jubileumsåret är det möjligt att både uppleva och göra konst i dess olika former i Punkaharju. Minnena från det stannar kvar hela livet.

Aatos Ahonen
Viceordförande ■

Utvecklingen av regionsekreterarens arbete

Terhi Pikkujämsä, ledande regionsekreterare

I Social-och hälsovårdsministeriets betänkande "Dövblinda i Finland" från 1978 skrevs grunden för Finlands Dövblinda rf:s regionsekreterararbete.

Arbetet baserar sig än på detta, fastän mycket har ändrats under åren, bl.a. samhällets lagstiftning, finansärer, kunder och utvecklingen och ökningen av föreningens andra verksamheter.

Regionsekreterararbete i förändring

I början informerade regionsekreterarna om dövblindhet, sökte dövblinda och utbildade social-och hälsovårdspersonal. Ett viktigt arbetsområde var att ordna stödpersonsverksamhet, läger, kurser och rehabilitering, uppgifter som nu hör till föreningssekreteraren. Förr ordnades även utrikesresor. Då var kunderna färre, ca 300-400. Antalet har fördubblats på 20 år.

Informeraudet har förblivit en viktig uppgift för regionsekreteraren. Regionsekreteraren ska vara en expert, som informerar kunder, beslutsfattare och samarbetspartners. Till detta hör även undervisning. Då behovet är stort utbildades även informatörer om dövblindhet för denna uppgift.

Regionsekreterarna stöder än klubbverksamhet vid behov och även annan fritidsverksamhet. Dagsverksamhet utvecklas t.ex. i Kuopio. Också i Helsingfors område har man haft sådan på prov. Många dövblinda saknar verksamhet på dagarna, något att göra, att idrotta och träffa andra.

Anpassningskurserna har varit en del av regionsekreterarens arbete. Nu är det bestämt, att kurserna i huvudsak ordnas i Dövblindas Verksamhetscenter i Tammerfors. Där finns bra utrymmen, hjälpmedel och expertis. Regionsekreterarna ord-

nar ännu några anpassningskurser årligen.

Bevakning av den enskilda kundens intressen betonas

Olika lagförändringar har ökat arbetet med intressebevakningen, också för regionsekreterarna under dessa 20 år. T.ex. lagen om tjänster för handikappade, förändringar i FPA:s folkpensionslagstiftning och rehabiliteringslagstiftning och även Valtava-lagstiftningen, som gjorde rehabiliteringsledningen till hälsovårdens ansvar.

Också nu riktar sig bevakningen av enskilda kunders intressen till att säkra att de får hjälpmedel, tolktjänster och boendetjänster samt att klara upp problem och rätta till FPA:s orättvisa beslut.

Kundens rättigheter

Den nyaste lagen som påverkar regionsekreterarens arbete är lagen om rättigheter för kunder i soivialvården. Socialmyndigheterna har kunnat göra tjänsteplaner med dövblinda i många år. Men kunden och regionsekreteraren bör skilt kräva, att planen görs. Regionsekreterarna träffar ännu myndigheter, som inte förstår besvären med dövblindhet eller inte tror att personen i fråga är

hörsel-och synskadad. I den nya lagen sägs det, att det är myndighetens skyldighet att göra en tjänsteplan. Det betyder en förbättring av situationen.

I praktiken borde den hörsel-och synskadade/dövblinda be den egna regionsekreteraren med på förhandlingarna, då tjänsteplanen görs. Då kan regionsekreteraren övervaka, att de tjänster som behövs, skrivs klart på pappret. Planen är viktig, då man skall rätta till bristerna i erhållandet av tjänsterna.

Samarbete med olika parter

Sjukvårdsdistriktets skyldighet är att ordna medicinsk rehabilitering åt den dövblinda, samt rehabiliteringsledning. I alla sjukhus finns inte en sådan person. Några sjukvårdsdistrikt köper rehabiliteringsledningstjänster av regionsekreteraren. PAF förutsätter, att regionsekreterarens arbete som rehabiliteringsledare på sjukhuset kostar. PAF finansierar 82 procent av verksamheten, resten kommer av rehabiliteringsledarens uppgifter. Viktigast är, att kunden får den hjälp och tjänst hon behöver.

Regionsekreterarna samarbetar med föreningens olika enheter. Även föreningens egna projekt,

såsom Meningsfull syssla och Hantering av information, utnyttjar regionsekreterarnas kunskap.

PAF förutsätter även samarbete mellan regionsekreterarna och hörsel-och synskadeföreningarna inom den egna regionen. Då kan PAF vara säker, att dubbelt arbete inte görs i föreningarna, utan man har nytta av varandra.

Kundkretsen ökar

Regionsekreterarna har olika antal kunder i olika regioner. I Lappland är kunderna ca 40, i Åbo och Björneborg över 200. De andra områdena har mellan 50 och 90 kunder. Allt fler kunder är över 65 år, även de som är över 85 år ökar. Unga och folk i arbetsför ålder stannar kvar i Södra Finland efter de utbildat sig. Också de kunder som kom på 80-talet börjar bli gamla. Också regionsekreterarna själva börjar få de problem som hör till åldrande.

Kommunikationsförändringar

Under årens lopp har de som använder tal som kommunikationssätt ökat bland kundkretsen. De nya kunderna är just åldrande personer. Ännu i början av 1990-talet använde en tredjedel av kunderna

teckenspråk och tecknat tal. I dag använder 77% tal som första kommunikationssätt, teckenspråk 16% och tecknat tal 3%.

Många som använder tal, behöver andra kommunikationssätt som stöd. I år startar Kommunikationsprojektet. Dess personal kommer att jobba för att främja dövblindas kommunikation och dess möjligheter.

Dövblindas stöd

Regionsekreterarna finns till för alla hörsel-och synskadade ooch dövblinda, också för de gravt handikappade. På grund av personalbrist styr sjukhusen de lätt hörsel-och synskadade till regionsekreterarna. Regionsekreterarna diskuterar som bäst om behovet att begränsa sitt arbete. De lätt hörsel-och synskadade bör få tjänster av den allmänna social-och hälsovården. I regionsekreterarbetet spelar hembesöken en stor roll. De och de andra regionsekreterartjänsterna bör tryggas åt alla gravt hörsel-och synskadade och dövblinda. ■

Teckenspråkstolkarnas arbetsliv utvecklas

Katri Pyykkö

Teckenspråkstolkarnas arbetsliv har börjat utvecklas i Humanistiska yrkeshögskolan (Humak). Bakom det nya projektet ligger Stakes'tolktjänstutredning.

Enligt den finns det många brister i tolktjänsterna. Det beror på var man bor i Finland, om man får tjänster.

Teckenspråkstolkens yrke fyller inte kraven på tolken. Endast ca. hälften av färdigt utbildade tolkar arbetar som tolkar på heltid. Andra byter bransch eller fortsätter studera. Man kan säga att tolkens utbildning är bortkastad, fastän behoven av tolkar är stora.

I projektet att utveckla teckenspråkstolkens arbetsliv utvecklas tolkens arbetsförhållanden, så att tolkarna skall förbli i sin bransch. Man ska samarbeta med andra parter. Tolkcentralerna ska ha rollen som arbetsgivare. Så kommer man ifrån förhandlingarna mellan enskilda tolkar och kommunen. Bakom tolkcentralerna kan vara ett gemensamt initiativ av kommunerna, en

dövförening, stiftelse, ett enskilt företag eller ett andelslag.

Finlands Dövblinda rf är en av projektets samarbetspartner. Andra är Dövas Förbund, Dövas Tjänstestiftelse, Hörselvårdförbundet, Humak, Diak d.v.s. Diakoniyrkeshögskolan, Stakes och Social-och hälsovårdsministeriet.

En bekant projektchef

Mikko Karinen övergick i början av mars till tjänsten som projektchef. Han är tjänstledig från regionsekreterarens uppgifter i Joensuu. Mikko ska leda utvecklingsprojektet av teckenspråkstolkarnas arbetsliv i Humak.

Mikko berättar, att han fick en fin möjlighet att pröva på något nytt. Han har nytta av sina erfarenheter som regionsekreterare och sin kunskap om dövblindhet. Bristen på tolkar berör många dövblinda. ■

Ett initiativ över handikappgränserna – Jungfrustigen 1 b

Katri Pyykkö

Finlands Dövblinda rf:s styrelse har inlämnat en investeringsansökan till PAF tillsammans med tre andra handikappföreningar. Avsikten är att köpa utrymmen på Jungfrustigen 1 b i H:fors. Byggnaden ägs nu av Fastighetsbolaget Kapiteeli och är i Helsingfors universitets användning. Den är byggd 1927 och har 5 våningar. Byggnaden ligger i södra H:fors nära Brunnsparken. Förbindelserna är goda dit. Med spårvagnarna 3T, 3B och 10 samt buss nr 17 kommer man nära.

I initiativet deltar FDUV, Autism och Asbergerförbundet, Neurocity-stiftelsen. Finlands Dövblinda rf är intresserad av långvariga och fungerande utrymmen för sin centralbyrå. Ifall PAF godkänner ansökan, ska de renoveras grundligt. De skall göras hinderfria. I planeringen kan Finlands Dövblinda rf:s tidigare erfarenheter utnyttjas. För att tjäna hörsel- och synskadade och dövblinda planeras akustiken, tekniska hjälpmedel samt viktiga saker för synskadade som kontrasterna,

belysningen samt kännbara signaler.

Ett kunskapscentrum för tre föreningar

Att skaffa utrymmen är viktigt för alla föreningar, men de andra funderar också ett gemensamt kommunikationskunskapscentrum. Det skulle vara ett centrum, där det ordnas rehabilitering enligt olika sätt och metoder samt utveckling av dem.

Dövblinda hör till de sinneshandikappade. Denna kombination av handikapp försvårar och begränsar rörligheten, informationstillgången, växelverkan och kommunikationen. De andra föreningarna representerar kommunikationshandikappade såsom autister, dysfatiker och utvecklingsstörda. Även i Finlands Dövblinda rf:s tjänst finns sådana som hör till kommunikationshandikappade. De har många sinneshandikapp, är födda dövblinda, och vars rehabiliteringstjänster finns i Jyväskylä.

De olika föreningarnas andelar i Jungfrustigen-initiativet i kvm, procent och kostnader enligt den preliminära planen.

	Andel m2	andel%	från PAF	egen andel	sammanlagt
FDUV	2000	50	15,4 milj	6,6 milj	22 milj
Autism-och Asbergerförbundet	800	20	6,16 milj	2,64 milj	8,8 milj
Neurocity	600	15	4,62 milj	1,98 milj	6,6 milj
Finlands Dövblinda	600	15	4,62 milj	1,98 milj	6,6 milj
Sammanlagt	4000	100	30,8 milj	13,2 milj	44 milj

Finlands Dövblinda rf kan i framtiden ha nytta av kunskapscentret. Till exempel när det gäller utvecklingen av hjälpmedel eller alternativa kommunikationssätt kan det uppstå intressanta diskussioner och kunskapsutbyten.

Med i samarbetet

FDUV är en riksomfattande centralorganisation för svenskspråkigt utvecklingshandikappsarbete. FDUV består av 11 föreningar för handikappade. De förkortas DUV och är lokala. Även de svenskspråkiga utvecklingshandikappades egna Steg för steg-förening är medlem. FDUV utger bl.a. svenskspråkiga nyheter för handikappade.

FDUV vill ha 50% av utrymmena på Jungfrustigen, d.v.s. 2000 kvadratmeter.

Autism-och Asbergerförbundet driver intressena för autister och andra månghandikappade personer och deras närstående. De svåraste fallen av autism förorsakar en begränsning i verksamheten, som påminner om den som de som är födda dövblinda har. Asberger är mycket lindrigare. Personer som lider av den är fullständigt hederliga och väldigt intresserade av en sak. Bland kunderna finns barn och deras familjer, unga och även vuxna samt personal och studerande inom branschen. För tillfället är en av förbundets viktigaste uppgifter att in-

formera. Lokala föreningar och även personalföreningar är medlemmar i förbundet. Autismförbundet är särskilt intresserad av rehabiliteringsmöjligheterna och-utrymmena i samarbetet. Förbundet skulle vilja ha 20% av utrymmena, d.v.s. 800 kvadrat.

Finlands Rehabiliterings-och Utvecklingsstiftelse, Neurocity-stiftelsen, har grundats för att förbättra ställningen för barn och unga som lider av avvikelser i hjärnverksamheten, samt deras familjer. Neurologiska störningar, störningar i hjärnverksamheten, framträder ofta som svårigheter att tala, kommunicera och verka. Neurologiska sjukdomar är t.ex. autism, asberger, dysfasi och epilepsi. Ungefär 50 000 barn och unga lider för tillfället av dylika sjukdomar. Neurocity skulle vilja ha 15% av utrymmena, ca 600 kvadratmeter.

Finlands Dövblinda rf söker utrymmen för sin centralbyrå. De nuvarande utrymmena är för små och man bör försäkra sig också för framtiden. Egna utrymmen i eget ägo kunde vara ett bra alternativ. Även andra alternativ finns. Finlands Dövblinda rf vill ha 15% av utrymmena eller 600 kvm. Det är egentliga byråutrymmen och innebär användningsrätt till allmänna utrymmen:

caféet, föreläsningssal och andra möteslokaler, takterrassen, bastuavdelningen, simbassängen osv. Föreningen skulle få hela fjärde våningen i sin besittning. Planerna är dock ännu öppna.

Kostnader

Totalkostnaderna för Jungfrustigen är 44 miljoner mark. Av PAF ansöks om 70% av kostnaderna. Finlands Dövblinda rf kunde få låna sin egen 30% andel av Finlands-Svenska Omsorgsstiftelse. Egenfinansieringssandelen är ca 2 miljoner mark. Det långvariga lånets ränta skulle vara förmånligare än i ett banklån.

I e-posten har Centralbyråns utrymmen väckt mycket diskussion. Tankar finns om allt från möten via datorer till internet.caféer. Ett dagcenter har man länge önskat. På Jungfrustigen 1 B skulle föreningen få så pass mycket utrymmen, att verksamheten kunde utvecklas. Men det är inte det enda alternativet.

Källor i internet:

<http://www.fduv.fi/>

<http://www.neurocity.fi/>

<http://www.autismiliitto.fi/> ■

Yes, vi gjorde det!

Guidens synvinkel på utställningen Dialog i mörker

Matti Hokkanen

Yes, vi gjorde det. Vi övervann mörkret.

I utställningen Dialog i mörker guidades 3233 gånger. 27 000 besökare bekantade sig med utställningen.

Vi guider vid utställningen är alla synskadade. Endel av oss hade ingen arbetserfarenhet från området från tidigare. Under den första må-

naden minskade personalen lite, då Heureka och NKL ville erbjuda så många som möjligt arbetserfarenhet, och det räckte inte åt alla. Arbetserfarenheten var fin. Själv arbetade jag 11 dagar på utställningen. Jag lärde mig, att det krävs bra rörlighet i de egna arbetsutrymmena. På utställningen måste man veta, var nödutgångarna var, var man tänder på lamporna, osv.

Jag hade varierande med kunder. Först var det 5-6 personer i min grupp. De skulle ha fått vara 10 st. Men i början av februari förändrades situationen. När utställningen Dinosaurernas familjeliv-utställningen öppnades, kom det även mera familjer till Dialog i mörker-utställningen. Inte ens alla som ville kunde få guidning.

De grupper som jag guidade var omväxlande. Allt från berusade till barn, som bad mig torka deras ögon. Jag guidade en berusad i början av november. Guiden i aulan sade, att en berusad finns med i gruppen. I parken var det ännu inte några problem, men i stadsutrymmena krockade han med en bil, föll och tappade sin vita käpp. Jag började söka den, då mannen inte var rädd och inte förorsakade någon harm. Jag skulle inte ha kört bort honom, men följande grupp var på kommande. Jag fortsatte med resten av gruppen. Man borde inte släppa in berusade på utställningar, även för deras egen säkerhets skull.

I en grupp fanns en rullstolsbunden. Vi gjorde på det sättet, att jag fungerade som guide och en annan guide skuffade rullstolen. Det gick bra att röra sig med rullstolen. Jag behövde inte föra ut grupper mitt under en guidning, men vissa gui-

der var tvungna. Vissa personer fick panik och måste ledas ut. I en av mina arbetsplatsgrupper blev en i panik redan i början och även andra ur gruppen ville bort. Förvånansvärt få fick dock panik. Erfarenheten från andra länder, där utställningen varit, är likadan.

Barnen var nyfikna och ställde olika frågor. Kan en blind köra bil, hur går det på wc, är du en riktig människa, har du tvättat tänderna idag och andra liknande frågor. Ibland hindrade föräldrarna svarandet, då de tyckte att frågorna var för påträngande. Jag kunde ju ha visat mitt konstgjorda öga och berätta, att det inte finns någon lasersyn där, så det lönar sig att fundera på om man kan hålla i mitt öga. Pojken skulle säkert ha skruttat i skolan att han hållit i ett riktigt öga. Vuxna ställde vanliga frågor om invaliditet, t.ex. hur man klarar sig i olika situationer.

Jag stannade gärna för att prata med grupperna i det mörka caféet efter guidningen. I utställningen var jag tvungen att följa klockan hela tiden, då följande grupp var på gång. Endel kunder skulle ha velat granska mörkret ännu längre.

Heureka försökte få igenom ett principbeslut, att Dialog i mörker-utställningen skulle komma igen vart fem-

te år. Själv är jag intresserad av guidning på liknande utställningar. I Heureka funderar man också på, om det finns andra uppgifter som lämpar sig för synskadade. Utställningen planeras nu för Stockholm. Om det förverkligas, så far några av oss guider dit och jobbar, ifall det inte finns tillräckligt med personal i Sverige. I alla fall far vi och utbildar andra guider. Staten historiska museum i Stockholm köpte en del av utställningen av Heureka.

Jag kom att tänka på, att Dialog utan att höra, skulle vara en bra idé. Jag fick veta, att en dylik utställning förverkligats i Österrike år 1998. I Heureka övervägs, om den kunde förverkligas också i Finland. Musikvideorna skulle rulla, men man kunde bara känna musiken via golvet. Någon föreslog, att utställningen i mörker skulle sättas upp samtidigt som utställningen, där man inte kan höra. ■

Ny personal

Katri Pyykkö

Den nya ekonomichefen **Eira Korelin** är hemma från Valtimo i Norra Karelen från en lantbrukarfamilj med sex barn. Hon har lång arbetserfarenhet. På föreningssidan har hon varit ekonomisekreterare för Vårdförbundet rf i 8 år. Före det var jobbad hon i fackorganisationen Församlingarnas Tjänste-och förrättarförbund rf också i åtta år. Nu kom hon tillbaka till föreningsbranschen, då hon gillar att arbeta inom den. Det tar alltid tid att sätta sig in i ett nytt arbete, säger Eira. Dessutom förorsakar det nya ekonomipro-

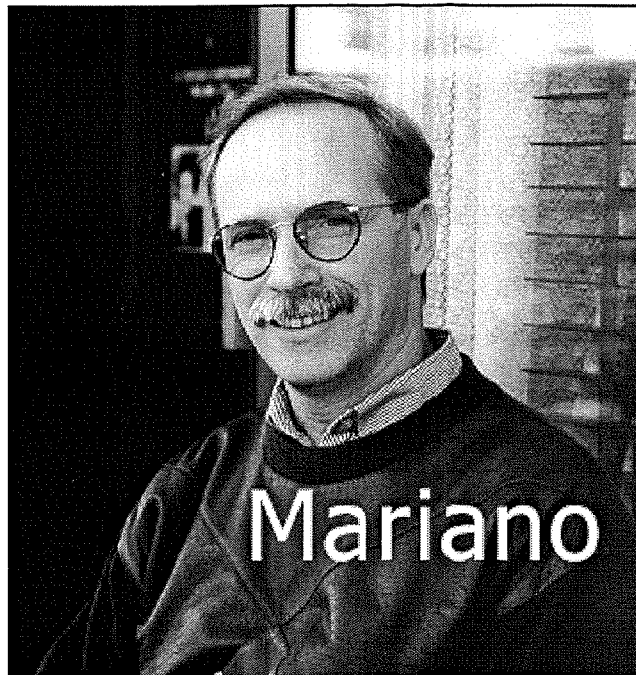
grammet, som togs i bruk vid årsskiftet, mera arbete.

Eira har dans, simning och idrott i allmänhet som hobby. Hon läser mycket och löser korsord, så att hjärnan hålls igång. Spänning får hon från travidrotten och sinnesro söker hon i kyrkan och naturen. Hon tycker om den vackra naturen på Drumsö, där hon bor.

Eira säger att hon är i mogen ålder. Hon är 160 cm lång och har brunt, lockigt, halvlångt hår. Hon är en öppen och glad människa, som kommer överens med alla typer av människor.

En ny datorstödperson

Helsingfors' nya datorstödperson **Mariano Mineo** är från Palermo i Italien. Han flyttade till Finland för ca 10 år sedan och pratar bra finska. Han är politice licentiat till utbildningen från universitetet i Palermo. Redan 1977 började han arbeta med datorer, då han var chef för ekonomiförvaltningen i hotell-och byggnadsbranschen i Italien. Då han kom till Finland grundade han ett eget företag och började studera adb. Det gjorde han i flera år. Sin första arbetsplats fick han i Forssa som privat upprätthållare av adb-nät och som datorstödperson. Sedan ar-

betade han i Riihimäki i ett projekt som tolk i italienska och engelska.

Inom adb-branschen skall man ständigt uppdatera sin yrkeskunskap, säger Mariano. Han var intresserad av dövblindas adb-värld, och sökte därför tjänsten som datorstödperson. Han har redan bekantat sig med synskadades adb-program och-hjälpmiddel och tycker det är intressant.

Mariano tycker om att resa, då det finns pengar och tid, skrattar han. Han går också på gym. Mariano bor i Riihimäki och är 40 år gammal, 174 cm lång och har kort, brunt hår, mustascher och glasögon. ■

Dövblinda och personer som blivit döva som studiealternativ

Katri Pyykkö

Teckenspråkstolkens utbildning förändrades till yrkeshögskoleexamen på hösten 1998. **Katja Lindroos** är en av de första tolkarna, som började studera på linjen för dövblindetolkar. Katja blir färdig vid julen 1998.

Katja berättar, att alla har gemensamma studier i hög grad. Tolkutbildningen tar 3 år. De fördjupade studierna inleds det tredje studieåret. Då väljs vilket alternativ man vill studera: 1) teckenspråk, 2) översättning och tolkning, 3) dövblinda och personer som blivit döva eller 4) teckenspråk som stödkommunikation.

Katja valde tolkning för dövblinda, då det var det enda som hon gillade. Hon är från tidigare sjukskötare med inriktning på psykiatri. Hon har arbetat i Åvik och fick där veta om dövblindhet. Katja säger, att Riitta Lahtinen också fungerat som lärare på hennes studielinje. Hon föreläste om kroppstecken och haptik, också Russ var med en gång. Skrifftolk-

ning har alla studerande lärt sig, och i höst blir det 1 studievecka till. Det är också möjligt att delta i Hörselvårdsförbundets skrifftolkningskurs. Katja är även intresserad av kursen för punktskriftsledare, då hon ännu bara kan grunderna i punktskrift.

Katja har redan jobbat på Dövblindas Verksamhetscenter som hemvårdsledare, och hon tyckte om det. I framtiden kan Katja jobba som tolk, men hon hoppas hon kan förena sin tidigare utbildning med sina kunskaper i teckenspråk. Hon vet ännu inte i vilka uppgifter det är möjligt. Tiden får utvisa det, men hon tror att det finns arbete bland dövblinda. ■

Informatörerna i dövblindas sak är aktiva

Katri Pyykkö

Finlands Dövblinda rf utbildade år 1999 informatörer i dövblindas sak. 10 personer deltog och de fungerar nu på olika ställen i Finland. De har många olika uppgifter. Informatörerna berättar om dövblindhet för personal inom sjukvården, för studerande inom social-och hälsovårdsbranschen och för studerande i teckenspråk och tolkning. De har föreläst i skolor, i olika föreningar och på mässor. Allt som allt har informatörerna varit på 29 evenemang. Regionsekreteraren har varit med på fem ställen. En informatör har skrivit en artikel i en lokaltidning.

Det är nu ett och ett halvt år sedan utbildningen var klar. Erfarenheterna har varit goda. Informatörerna informerar enligt behov på sitt område. På vissa ställen är behoven större än på andra.

Det är roligt att informera

Avilas Martti tycker det är intressant och spännande att informera. Han menar inte, att han skulle vara

nervös då han ska tala för en större eller mindre grupp. Erfarenheterna har varit fina, men uppträdandet blir de facto naturligare ju mer man uppträder, fastän alla föreläsningar är olika. Martti säger, att publiken ofta är intresserad av hans egen erfarenhet. Han har även presenterat föreningens verksamhet.

Barnen är den bästa publiken

Seija Troyano kommer bäst ihåg barnen. Hon gjorde arbetspraktik på ett lågstadium, som hon även själv gick i. Hon skulle bekanta sig med skolmedhjälparens arbete i en klass, men besökte slutligen många. Hon berättade för barnen om olika sätt att kommunicera, om hjälpmedel, om sin egen skoltid, då de varken fanns medhjälpare eller hjälpmedel. Under praktiken hälsade barnen på henne i t.ex. butiken. De kom ihåg henne och kunde ta kontakt på ett fint sätt. "Jag blir lysande glad, att jag kan få barn och även andra, att agera som dessa barn".

Seija höll också en föreläsning för studerande till skolmedhjälpare. Men det bästa tycker hon är att verka tillsammans i vardagen och att möta olika situationer, är det finaste. Numera erbjuder Seijas studiekamrater hjälp utan att hon ber om det och de ger även respons. De är fantastiska, säger Riitta.

Seija säger också, att folk vet rätt lite om dövblindhet. Men de har varit intresserade och det har gjort att hennes nervositet har försvunnit. Det är viktigt att träffa människor, det räcker inte med broschyrer, böcker eller informationsblad. Det är bra då människor träffar dövblinda personligen.

Ett liv värt att leva

Saini Lepistö tycker att budskapet som hon som informatör för fram, att fastän dövblindas och hörsel-och synskadades liv inte är en dans på rosor, är det trots allt ett liv värt att leva.

Saini tycker om att tala inför stora grupper. I grupper vill åhörarna alltid ställa frågor och det ger det egna uppträdandet säkerhet. Saini har alltid tagits väl emot som talare. Hon känner, att åhörarna också ger henne medkänsla för hennes liv.

För Saini var den intressantaste tillställningen, en där hon föreläste för tolkstuderande i Åbo. Hon var förvånad över deras intresse. De frågade, hur dövblinda fungerar i olika situationer och hur man skall tolka åt dövblinda. För en grupp visade hon videon "Jag ser och inte ser". Efter videovisningen frågade människorna om Sainis synförmåga och var förvånade, hur hörsel-och synskadade klarar av vardagen, Saini var nöjd, då hon fick berätta om dövblindhet och ge människorna saker att fundera på.

Saini berättar även för andra dövblinda om olika tjänster, såsom rehabilitering, färdtjänster och tolktjänster. Hon har t.ex. talat på Verksamhetscentrets kurser. Saini gör även www-sidor på internet. ■

Minnen från barndomen

Hilkka Kasurinen

I min barndom bodde jag i Jakobstad, min fars hemstad. Jag var tvåspråkig. Jakobstad var då helt svenskspråkig. Min mamma pratade finska, men förstod nog svenska.

År 1939 flyttade vår familj före kriget till Helsingfors. Min far for till kriget i reserven och ville ha familjen med till Helsingfors. Jag började skolan. Min mamma ville ha mig i en finsk skola, Aleksis Kivis folkskola. Jag hade genast problem med språket. Jag var mera svensk-än finskspråkig.

Senare försökte jag hålla uppe svenskan och höll kontakt med mina svenskspråkiga skolkamrater. När de fick veta att jag gick i en finsk

skola, dög jag inte för dem. Det var synd. Jag glömde helt svenskan. Min far var i kriget. Senare skilde sig mina föräldrar och jag hade inte något svenskspråkigt sällskap. Jag blev finskspråkig. Det grämer mig lite.

Jag märkte, att de svenskspråkiga var stolta på den tiden. Finsk-och svenskspråkiga levde åtskilt då. Det var nog lite segregering. Finnister kallade de oss, och tyckte vi var sämre folk. Så var det då.

Min första man var svenskspråkig. Något gjorde väl, att jag tänkte att jag ska nog visa. Nog kan en finnta en svenskspråkig. Finskan var dock mitt hemspråk.

Jag tycker, att i framtiden gäller två språk. Det är även lättare att få jobb då. Numera lär man sig ju många språk i skolan. Det är bra. Språk förenar människor. Man får inte problem, man kan resa överallt och komma överens med alla. Flerspråkiga människor kan vara lyckliga. De klarar sig bättre. ■

Vi samlar in kunskap om dövblindas klubbar!

Vi är två teckenspråksstuderande på tredje årskursen från Kuopio. Vi gör vårt slutarbete om "Klubbens betydelse för dövblinda". Vår målsättning är att få kunskap om klubbens betydelse i dövblindas liv samt idéer, tankar och kanske utvecklingsförslag. Vi använder även personliga intervjuer och postrobotar, förutom det skriftliga materialet.

Vi ber nu Er, dövblinda läsare om hjälp, då vi samlar material. Vi hoppas ni kan svara på våra frågor. Svaren kan vara korta och koncisa eller långa och berättande. Då blir vi ännu gladare. Ni kan även berätta om era tankar om allt, som hör till klubben och dess verksamhet. Våra frågor ska bara vara en grund för era tankar.

Vi berättar inte de svarandes personuppgifter för någon eller skriver ut dem i vårt arbete, så ni kan tryggt svara.

Frågor:

1. Hur ofta besöker du klubben?
2. Vilket kommunikationssätt använder du?

3. Vad förväntar du dig av verksamheten? Vad är viktigt och varför?

4. Kunde klubben fungera bättre? Saknas det något i klubben?

Svaren kan ges skriftligen, via postrobot eller direkt på vår e-post.

Vi väntar på era svar. Tack på förhand till alla svaranden! Vi värdesätter er insats högt!

Med vårhälsningar,

Maarit Ruissalo

Lentävänniemenkatu 2 E 44

33140 Tammerfors

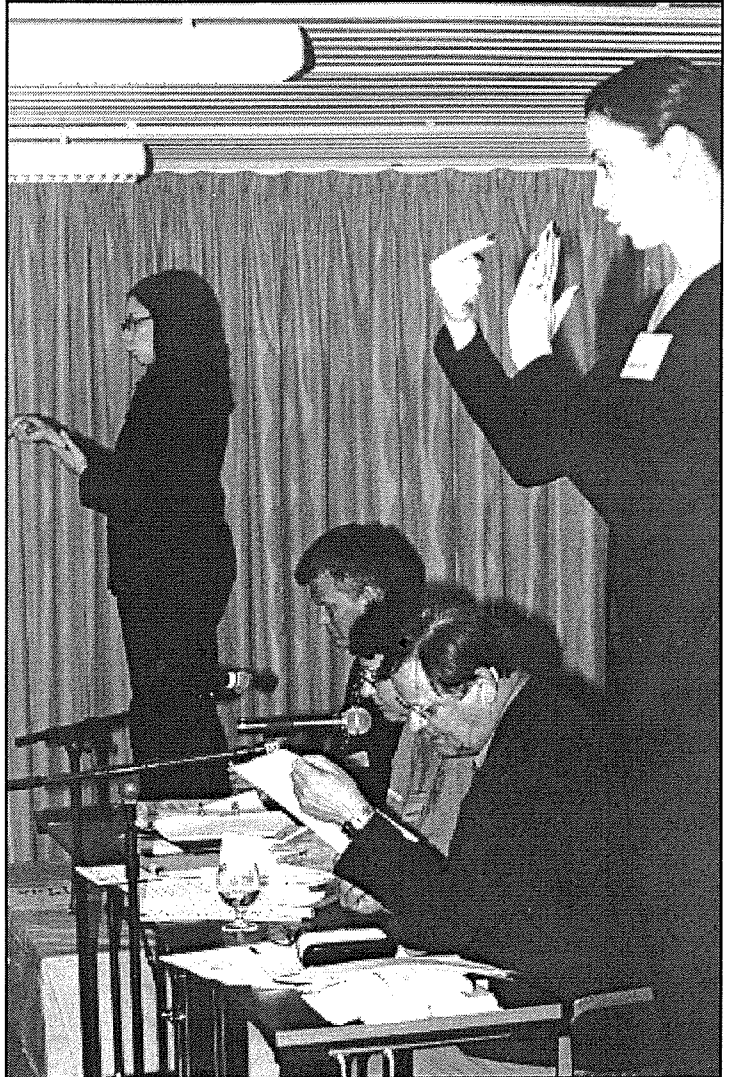
maarit.ruissalo@humak.edu

Tiina Luotola

Pihkatie 3 B 20

00410 H:fors

tiina.luotola@humak.edu ■

Bakre pärmen, bildtext: Det hände saker och ting på vårmötet i Rovaniemi. På kvällsprogrammet var en lappländsk sketch och lotteri. Irja spelade en same och hade samedräkt på sig. Pekka Juusola var ordförande och hade Terhi Pikkujämsä som hjälp. Eirik Julin var sekreterare. På föreningens möten förekommer alltid allmän tolkning till teckenspråk och till tecknad finska. På bilden står tolkarna framme till höger.

KÄNSELSPRÖTET 27.årgången, ISBN 0358-2280

Utgivare: Finlands Dövblinda rf., Nylandsgatan 28, 00120 Helsingfors.

Telefon (09) 5495 350. Texttelefon (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Chefredaktör: Katri Pyykkö **Redaktör:** Raili Karisaari

Redaktionsråd: Pentti Kähkönen (ordf.), Pekka Juusola, Heli Huotarinen, Ulla Kungas, Riitta Ruissalo, Raili Karisaari (sekr), Katri Pyykkö.

Årgång 150 mk. Tidningen utkommer 11 gånger om året med storskrift, punkter, som långsamt ljudband, som video samt och svenskspråkig översättning.